

Statens Kunstfonds
Projektstøtteudvalg for Scenekunst

EVALUERING AF EGNSTEATRE I DANMARK
VENDSYSSEL TEATER

*Nicole M. Langkilde
December 2015*

INDHOLD

1	Indledning	1
2	Resumé af konklusioner og anbefalinger	2
3	Rammer og tal.....	5
3.1	Aktivitet og organisation.....	5
3.2	Økonomi.....	6
3.2	Vurdering af rammer og tal.....	7
4	Kunstnerisk aktivitet	9
4.1	Teatrets tradition og forestillinger.....	9
4.2	Forestillinger	12
4.3	Vurdering af den kunstneriske aktivitet.....	14
5	Forankring og synlighed.....	15
5.1	Lokal forankring og samarbejde.....	15
5.2	Kommunikation og synlighed.....	16
5.3	Vurdering af forankring og synlighed.....	16
6	Metode – dataindsamling.....	18
	Bilag 1: Alle egnsteatres samlede omsætning i 2013.....	19
	Bilag 2: Egnsteatres omsætning – 2013, offentligt driftstilskud og øvrige indtægter.....	20

1 INDLEDNING

Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst har ønsket en uvildig evaluering af egnsteatret Vendsyssel Teater i forbindelse med teatrets nuværende aftaleperiode (2013-2017). Til det formål har udvalget indgået aftale med dramaturg og direktør Nicole M. Langkilde (evaluator), som har gennemført evalueringen i perioden august– december 2015.

Vendsyssel Teater har haft status som egnsteater siden 1984 i Hjørring Kommune. Vendsyssel Teaters omsætning er mellem 10,4 – 12,3 mio. kr./år, heraf udgør egenomsætningen 23-29 %. Teatret er organiseret som en selvejende institution, med tilskud fra Hjørring Kommune (hovedtilskudsyder) og Frederikshavn Kommune. Teatrets direktion udgøres af Lars Sennels, og ledelsen består af direktør, kunstnerisk chef, teknisk chef og økonomichef. Teatret har en fast stab på 15 medarbejdere udover direktøren.

De overordnede formål med evalueringen er formuleret af Kulturstyrelsen:

Formål med evalueringen

1. Medvirke til udvikling af teatrets faglige og kunstneriske niveau gennem dialog med aftaleparterne
2. Sikre at de statslige tilskud til teatret og refusion af kommunens udgift hertil bliver anvendt i tråd med det generelle kunstneriske og faglige niveau for egnsteatre.

Evalueringen er baseret på både kvalitative og kvantitative data og vurderer hhv.:

1. Vendsyssel Teaters rammer og tal – Økonomiske og organisatoriske forhold
2. Kunstneriske aktiviteter og kvalitet
3. Lokal forankring og synlighed.

Evaluators dataindsamling har bestået af hhv. desk research (selvevaluering, årsrapporter, presseklip og bred orientering i teatrets programmer mv.), besøg på teatret og overværelse af egenproduktionerne *Parasitterne*, *Fly me to the moon* og *Larm i kulissen*. Herudover er gennemført interviews og gruppeinterviews med repræsentanter for teatrets ledelse og bestyrelse, Hjørring Kommunes kulturudvalgsformand samt plan- og udviklingschef. Data til de økonomiske og organisatoriske forhold er indsamlet af Kulturstyrelsen. Metoden til at vurdere den kunstneriske kvalitet tager udgangspunkt i Ønskekvistmodellen, beskrevet i kapitel 6.

Evaluator vil gerne benytte lejligheden til at sige tak for et godt samarbejde med alle aktører!

**Nicole M. Langkilde nml@ls-flag.dk
December 2015**

2 RESUMÉ AF KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Det er evaluators grundlæggende vurdering, at Vendsyssel Teater leverer gedigent og lokalt forankret teater. Teatret er veldrevet og lever op til målene i egnsteateraftalen 2013-17.

På den baggrund anbefales det, at Hjørring og Frederikshavn kommuner viderefører egnsteateraftalen med Vendsyssel Teater.

Konkret er vurderingerne endvidere de følgende:

- Vendsyssel Teater er veldrevet med en professionel, stærk og forretningsorienteret direktion og ledelse, der balancerer mellem kunst og forretning. Teatret har en stærk økonomi og gode organisatoriske rammer, der med et nyt teaterhus (2016) bliver endnu bedre.
- Vendsyssel Teaters kunstneriske profil er 'mainstream med kant'. Intentionen er at sammensætte et repertoire, der veksler mellem cash cows og mere eksperimenterende forestillinger. De egenproduktioner, evaluator har set, er imidlertid mere mainstream end kant. Det er evaluators vurdering, at der er potentiale til større kunstnerisk udvikling.

Evaluator anbefaler, at dramaturgiatet inddrages i højere grad, end tilfældet er i dag. Derudover – eller som erstatning for dramaturgiatet – anbefaler evaluator, at teatret prioriterer at ansætte en produktionsdramaturg, som kan sparre med direktøren og den kunstneriske leder på repertoireplanlægningen og samtidig kan medvirke til at sikre kant i de kunstneriske processer.

- Teatret bidrager i høj grad til at udvikle scenekunsten i lokalmiljøet via flere gode børne- og ungdomsinitiativer og -samarbejder, bl.a. ungdomsteatret 12A og Teater Talent Hjørring. Sidstnævnte omfatter også Frederikshavn.

Evaluator anbefaler, at man videreudvikler og fremtidssikrer ungdomsarbejdet med fokus på manuskriptudvikling, samt at der skabes plads til fejlskud og dermed også mulighed for helt nye former for scenekunst. Endvidere bør ungdomsaktiviteterne indtænkes aktivt i det nye teaterhus.

- Den lokale forankring i Hjørring kommune er overordentligt stærk. Teatret er en aktiv spiller i Hjørring kommune og nyder stor respekt fra både kommunalt og politisk hold. I forbindelse med det nye teater- og oplevelseshus påtager teatret sig driften af hele huset, der også skal indeholde andre aktiviteter end teaterforestillinger.

I forbindelse med driften af det nye teater- og oplevelseshus anbefaler evaluator, at teater og kommune forventningsafstemmer, herunder at teatret sikres kunstnerisk frihed for at bevare og udvikle integriteten og bringe kunsten i spil på nye måder.

- Vendsyssel Teater er et stærkt og konsolideret brand i Vendsyssel. Teatret laver omfattende og professionel markedsføring i både Hjørring og Frederikshavn kommuner. Teatret har dog ikke et klart billede af publikumssammensætningen, men generelt kommer det yngre publikum ikke så meget i teatret.

Evaluator anbefaler, at der igangsættes publikumsudvikling med særlig fokus på Frederikshavn kommune og de unge som potentielt publikum.

Samlet set kan dette konkretiseres ved hjælp af en SWOT-analyse.

STYRKER	SVAGHEDER
<ul style="list-style-type: none">• Den nye teaterbygning• Stærk og synlig ledelse• God bestyrelsessammensætning• Kompetent personale• Klar forretningsstrategi• Klar kommunikation• Stærk økonomi• Stor frihed, nyder stor tillid• Lokalpolitisk opbakning• Kulturvenlig kommune, der værdsætter kulturelle værdier• Gode erhvervssamarbejder samt opbakning fra erhvervsliv og sponsorer• Skuespillere har gode ophold, med bil og forplejning• Stærke ungdomstiltag, der sikrer udvikling af scene-kunsten	<ul style="list-style-type: none">• Kunstnerisk mere mainstream end kant• Manglende yngre publikum• Meget lidt national presseomtale
MULIGHEDER	TRUSLER
<ul style="list-style-type: none">• Publikumsudvikling i forhold til yngre publikum samt større geografisk spredning, herunder inddrage frederikshavner-publikum.• Større risikovillighed omkring udvikling af scene-kunsten• Kunstnerisk kuratorfunktion/produktionsdramaturg/aktivt arbejdende dramaturgi• Det nye teaterum• Udvide det gode fokus på børn og unge• Årskort/klippekort• Kulturpas på tværs af kommunens kultursinstitutioner	<ul style="list-style-type: none">• Med driften af det nye teater- og oplevelseshus kan risikoen være at komme til at fokusere på at tjene penge frem for kunstneriske satsninger• Manglende forventningsafstemning med kommunerne i forhold til det nye teater- og oplevelseshus

3 RAMMER OG TAL

3.1 Aktivitet og organisation

Vendsyssel Teater holder pt. til i en nedlagt skole tæt på Hjørring bymidte, men overflyttes til Vendsyssel Teater- og Oplevelseshus, når nybyggeriet indvies i 2016. Vendsyssel Teaters nuværende lokaler består af 2 gymnastiksale omdannet til black-box scener, hvor den største scene kan rumme op til ca. 150 publikummer. Teatrets øvrige faciliteter består af foyer, værksted, administration mv.

Vendsyssel Teater har haft status som egnsteater siden 1984 og fungerer i dag med Lars Sennels som teaterdirektør og Peter Schrøder som kunstnerisk leder, der også instruerer en del af teatrets forestillinger. Teatrets øvrige medarbejderstab består af ca. 13-14 personer; heraf varetager ca. 4-5 personer administrative opgaver som økonomi, PR, markedsføring mv. Teatrets tekniske stab består af 7-8 personer, der løser opgaver som hhv. scenemester, tekniker, skrædder, anden service mv. Teatret råder ikke over et fast scenekunstnerisk ensemble, men kunstnerne ansættes til konkrete produktioner.

Vendsyssel Teater har status som en selvejende institution, og ifølge vedtægterne er institutionens formål at være et egnsteater i overensstemmelse med definitionen i den gældende lovgivning, producere professionelle forestillinger af høj kunstnerisk kvalitet for et bredt publikum, samarbejde med den øvrige teatervirksomhed i landsdelen, udbyde forestillinger i regionen samt på turné i hele landet. Teatret skal desuden udøve pædagogisk virksomhed gennem samarbejde med skoler, uddannelsesinstitutioner mv. Ifølge den gældende egnsteateraftale skal teatrets virksomhed primært være stationær, og der skal produceres op til 5 forestillinger årligt, hvoraf én skal have børn/unge som målgruppe. Udvalgte egenproduktioner skal udbydes til turné i hele landet. Teatret skal endvidere tilbyde dramaundervisning, workshops mv. til børn og unge, tilbyde et særligt abonnement for børneinstitutioner, samarbejde med lokale aktører, tage kulturelle initiativer, fungere som kulturambassadør for hele Vendsyssel, udbyde gæstespil mv.

Ifølge teatrets vedtægter består bestyrelsen af 7-9 medlemmer. 1-2 medlemmer udpeges af Hjørring Byråd, 1-2 af Frederikshavn Byråd, 3 medlemmer godkendes af de to byråd efter indstilling fra den afgående bestyrelse, 1 medlem udpeges af foreningen Vendsyssel Teaters Venner, og 1 medlem repræsenterer teatrets personale.

Den aktuelle bestyrelse for Vendsyssel Teater består af 9 medlemmer, som tilsammen repræsenterer kompetencer inden for ledelse, økonomi, lokalpolitik samt scenekunst og dramapædagogik.

3.2 Økonomi

I 2011/12 havde Vendsyssel Teater en samlet omsætning på ca. 10,2 mio. kr., i 2012/13 ca. 10,4 mio. kr. og i 2013/14 ca. 12,3 mio. kr. (se tabel 1). Teatret modtog i perioden driftstilskud fra Hjørring og Frederikshavn kommuner samt staten¹. Det kommunale tilskud udgør i perioden årligt ca. 5,5 mio. kr. stigende til ca. 6,8 mio. kr. Statens særlige tilskud udgør ca. 2,0 mio. kr. årligt. Staten har årligt ydet refusion af kommunernes driftstilskud til teatret².

Teatrets egenomsætning (salg af forestillinger, entreindtægter, fonde og puljer) udgjorde i 2011/12 ca. 2,7 mio. kr. eller 26 % af den samlede omsætning, i 2012/13 ca. 2,4 mio. kr. svarende til 23 % og i 2013/14 ca. 3,5 mio. kr. svarende til 29 %.

Teatrets huslejeomkostninger udgør i perioden mellem 4-7 % af de samlede omkostninger.

Tabel 1: Omsætningsfordeling i kr. og procent af samlet beløb

	2011/12 kr.	2011/12 %	2012/13 kr.	2012/13 %	2013/14 kr.	2013/14 %
Egenomsætning i alt	2.666.278	26 %	2.448.736	23 %	3.526.680	29 %
Salg af forestillinger	120.000	1 %	150.000	1 %	487.000	4 %
Entreindtægter	1.876.095	18 %	1.677.044	16 %	2.336.090	19 %
Indtægt på øvrige aktiviteter	187.183	2 %	109.066	1 %	205.703	2 %
Fonde, puljer og sponsorer	483.000	5 %	512.626	5 %	497.887	4 %
Driftstilskud i alt	7.504.452	74 %	7.999.000	77 %	8.782.514	71 %
Hjørring Kommune	4.431.165	44 %	4.933.488	47 %	5.657.002	46 %
Frederikshavn Kommune	1.082.886	11 %	1.108.864	11 %	1.132.106	9 %
Særligt statsligt tilskud ³	1.990.401	20 %	1.956.648	19 %	1.993.406	16 %
Omsætning i alt	10.170.730	100 %	10.447.736	100 %	12.309.194	100 %

¹ Det særlige statslige tilskud, som før strukturreformen i 2007 blev bevilget af Nordjyllands Amt.

² I 2012 blev 41 % af den kommunale driftsudgift refunderet, i 2013: 41,5 %, i 2014: 40 % og i 2015: 38,5 %. I 2016 er refusionsprocenten: 36,9 %.

³ Se note 1.

Tabel 2: Omkostningsfordeling i kr. og procent af samlet beløb

	2011/12	2011/12	2012/13	2012/13	2013/14	2013/14
	kr.	%	kr.	%	kr.	%
Husleje/lokaleomkostninger	426.889	4 %	406.496	4 %	754.173	7 %
Produktion	1.631.061	17 %	1.534.836	14 %	1.480.520	13 %
Turnéomkostninger	0	0 %	0	0 %	6.210	0 %
Løn (faste og eksterne)	5.962.169	61 %	7.110.508	66 %	7.180.490	63 %
Øvrige omkostninger	1.785.867	18 %	1.735.356	16 %	2.028.966	18 %
Omkostninger i alt	9.805.986	100 %	10.787.196	100 %	11.450.359	100 %
Resultat	364.744		-339.460		858.835	

Med en samlet omsætning på mere end 10 mio. kr. ligger Vendsyssel Teater over landsgennemsnittet (2013-tal), som er på ca. 8,4 mio. kr. Teatret ligger dermed blandt den øverste tredjedel af landets 33 egnsteatre med hensyn til omsætning (se bilag 1).

Teatrets egenomsætning er på 23-29 % af den samlede omsætning; det svarer til gennemsnittet for alle landets egnsteatre, som er 29 % (se bilag 2).

3.2 Vurdering af rammer og tal

Baseret på Kulturstyrelsens data og bearbejdning af disse, er det evaluators samlede vurdering, at Vendsyssel Teater er et yderst veldrevet egnsteater med gode organisatoriske og fysiske rammer.

Teatret har en velfungerende bestyrelse, samt en god ledelse og kompetent medarbejderstab. Bestyrelsen repræsenterer en bred vifte af netværk, kompetencer og teatrets historie. Trods den relativt store bestyrelse sikres der effektivitet ved nedsættelse af mindre udvalg. Således er der f.eks. nedsat et forretningsudvalg bestående af 3 medlemmer samt teaterdirektøren, som sikrer fremdrift i de økonomiske beslutninger i forbindelse med det nye teater- og oplevelseshus. Endelig er der et godt og tæt samarbejde mellem teatrets økonomichef, ledelse og bestyrelsesformand.

Teatret er dygtig til erhvervssamarbejder. Aftalerne er forskellige og tilpasset samarbejdspartnerens behov og ønsker. Nordea er f.eks. sponsor for ungdomsteatret 12A og Sparekassen Vendsyssel for Teater Talent Hjørring. Sidegevinsten ved erhvervssamarbejderne er, at de genererer et større og nyt publikum, som man ellers ikke ville have nået.

Ledelsen sikrer balance mellem økonomi og kunstnerisk niveau. Både direktør og kunstnerisk leder er opmærksomme på, at der i stigende grad vil være behov for, at teatret selv kan skabe et økonomisk fundament. Derfor arbejdes der løbende på at sikre teatret indtægter via sponsoraftaler og fonde. Samtidig har ledelsen fokus på at variere det kunstneriske udbud og veksle mellem populære cash cow forestillinger og mere nyskabende scenekunst. Sidstnævnte har, ifølge evaluator, imidlertid været underprioriteret; mere herom i kapitel 4. Med det nye Teater- og Oplevelseshus vil teatret få helt nye og andre rammer. Bl.a. vil

den runde scene invitere til at eksperimentere kunstnerisk med forestillingerne. De nye rammer kan med fordel anvendes af direktion og kunstnerisk ledelse til at søge mere eksperimenterende former og produktioner. Vendsyssel Teater har et godt brand lokalt (se mere i kapitel 5), og der er mulighed for mere kant i scenekunsten samt dialog med (potentielt) publikum.

4 KUNSTNERISK AKTIVITET

4.1 Teatrets tradition og forestillinger

Vendsyssel Teaters grundtese er, at folkelighed og kvalitet ikke er uforenelige størrelser, men kan gå hånd i hånd. Teatret walks the talk og laver med egne ord *'mainstream med kant'*. Teatret har fokus på både det voksne publikum og, siden Lars Sennels kom til, også på de unge.

Den kunstneriske linje varetages af Peter Schrøder i tæt samarbejde med Lars Sennels og et dramaturgiat. Repertoiret sammensættes af nyskreven dansk dramatik, publikumssikre klassikere og importerede publikumssucceser. De indkøbte manuskripter bearbejdes og tilføjes et nordjysk snit, hvor twist, nærhed og genkendelighed er omdrejningspunkter. Der er desuden fokus på at bruge mange skuespillere på scenen og lave store og spektakulære opsætninger, hvorved teatret adskiller sig fra mange andre egnsteatre.

Børneteaterområdet varetages af en medarbejder med stor erfaring på området i samråd med ledelsen. Et særligt ungdomstiltag 12A varetages af en gruppe unge med tilknytning til teatret. Derudover er der en række andre aktiviteter, der især er centreret om teaterprojekter for børn og unge – initieret af Marianne Jelveds *'Børns Møde med Kunsten'*, hvor der samarbejdes på tværs af kommunens kultur- og uddannelsesinstitutioner.

Ledelsen vurderer løbende, om det brede repertoire fungerer hensigtsmæssigt, ligesom repertoire og profil diskuteres med personalet. Bestyrelsen inddrages i overordnede diskussioner om teatrets profil.

Der er et godt samarbejde med teaterforeningen i Frederikshavn, hvor der bl.a. planlægges en fælles workshop for professionelle scenekunstfolk i de to byer. Temaet er fælles markedsføring, og hvordan de to byer sammen laver en PR-strategi.

Der samarbejdes med Teater Grob i København omkring ungdomstiltaget 12A og Teater Grobs pendant Grow, ligesom der i indeværende sæson co-produceres en forestilling med Teatret Møllen i Haderslev.

Teatret har i perioden 2013/14 vist 14 produktioner, med i alt ca. 178 forestillinger og 16.782 publikummer, fordelt som vist i tabellen nedenfor.

Table 3: Antal produktioner, forestillinger og publikummer

Produktioner		Forestillinger		Publikummer	
<i>Produktioner – 2012/13</i>		<i>Lokale</i>	<i>Turné</i>	<i>Lokale</i>	<i>Turné</i>
<i>Egenproduktion:</i>	<ul style="list-style-type: none"> Ikke et ord om Robert Redford Shirley Valentine Laser & Pjalter Økogøjerne klarer ærterne 	31 18 32 27	- - - -	2.710 1.719 4.156 1.953	- - - -
<i>Gæstespil</i>	<ul style="list-style-type: none"> Fyrtøjet + Nissen flytter med (for børn) Gæstespil for voksne: Det går over igen, Den vantro, Århundredes Rose, Kentex 50, Det siger sig selv, Skaf mig en tenor, Nolde 	34 8	- -	2.586 1.130	- -
Total – 2012/13		150	-	14.254	-
<i>Produktioner – 2013/14</i>					
<i>Egenproduktion:</i>	<ul style="list-style-type: none"> Skærmysler Svend, Knud og Valdemar Parasitterne 	31 33 38	- - -	2.354 3.808 4.713	- - -
<i>Genopsætning:</i>	<ul style="list-style-type: none"> Shirley Valentine 	-	21	-	1.049
<i>Gæstespil</i>	<ul style="list-style-type: none"> Don Q., En monster go' jul, Konen i muddergrøften (for børn) Gæstespil for voksne: Marguerite Viby, Specialklassen, Alle veje fører til, Vi de Druknedede, Smilet, Verdens lykkeligste folk, Ørkenbrevet 	43 12	- -	3.235 1.623	- -
Total – 2013/14		157	21	15.733	1.049
<i>Produktioner – 2014/15</i>					
<i>Egenproduktion:</i>	<ul style="list-style-type: none"> Rejsen Larm i kulissen 	17 35	24 -	1.666 3.356	2.090 -
<i>Samproduktion</i>	<ul style="list-style-type: none"> Varmestuen 	31	-	3.630	-
<i>Gæstespil</i>	<ul style="list-style-type: none"> Så er der mad, HANe og HUNd, Frejas flammer (for børn) Gæstespil for voksne: Guldfuglen, Jeg er rig, Den som blinker, Pagten, Vil ikke forstyrres, Små katastrofer, Kvinde kend dit skab, Vi elsker thaidamer, N.A.R.G., Den nøgne sandhed, Carmina Burana, På toppen 	36 20	- -	3.034 1.507	- -
Total – 2014/15		139	24	13.193	2.090

Som det fremgår af tabellen, er der i sæson 2013/14 4 egenproduktioner, hvoraf 1 er en genopsætning på turné, og 10 indkøbte forestillinger. I perioden 2014/15 er der 2 egenproduktioner og 1 samproduktion, ingen turnévirkomhed og 15 indkøbte forestillinger.

Teatrets egenproduktioner af klassikere bearbejdet til nordjysk publikum når et stort antal publikummer med en høj værdibelægning (50-79 %).

Tabel 4: Belægningsprocenter i 2013/14, antal lokalt spillede, ikke-gratis forestillinger (procentpoint afrundet til nærmeste hele tal)

Forestillinger 2013/14	Antal forestillinger	Inviterede publikum	Betalende publikum	Antal pladser i alt	Sæde-belægning	Værdi-belægning
Skærmysler	31	322	2.032	4.092	58 %	50 %
Svend, Knud og Valdemar	33	357	3.451	4.356	87 %	79 %
Parasitterne	38	416	4.297	5.776	82 %	74 %

Tabel 5: Belægningsprocenter i 2014/15, antal lokalt spillede, ikke-gratis forestillinger (procentpoint afrundet til nærmeste hele tal)

Forestillinger 2014/15	Antal forestillinger	Inviterede publikum	Betalende publikum	Antal pladser i alt	Sæde-belægning	Værdi-belægning
Rejsen	17	370	1.296	2.210	75 %	59 %
Larm i kulissen	35	458	2.898	5.624	60 %	52 %
Varmestuen (samproduktion)	31	422	3.208	4.650	78 %	69 %

Øvrige aktiviteter omfatter talentuddannelse for unge i samarbejde med Limfjordsteatret og Himmerlands Teater. Derudover er de tre teatre initiativtager til *Ung Nordjysk Scenekunst*, som er finansieret af Region Nordjylland og med yderligere deltagelse af Åsen Teater. Det er et fællesprojekt, hvor talenterne fra de tre talentlinjer mødes til en række fælles workshops. Derudover deltager Vendsyssel Teater i et fælles kommunalt projekt *Op på den store klinge*, som er et samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og en række kulturinstitutioner. Desuden er der i samarbejde med de øvrige kulturinstitutioner i Hjørring etableret *Kulturfrikadellen*, som er et tilbud til de mindste og deres forældre. Derudover har teatret forsøgsvis kørt et projekt på Tårs Skole, *Teaterfritten*, hvor børn i 4. klasse i fritiden fik undervisning af en skuespiller. Under *Børns Møde med Kunsten* er der lavet projekt *Kulturkufferten*, hvor udvalgte børn fik en kulturkuffert med særlige oplevelser inden for forskellige kulturgenerer. I pipelinen er der planer om at udbyde undervisning i manuskriptskrivning for skolebørn, hvor børnene skal skrive forestillinger i samarbejde med teatret. Derudover er der en *dramaskole, sommerskole og skoleteaterordning*.

I ungdomsteatret 12A er der ansat to unge med teatererfaring til at varetage initiativer og samarbejde med øvrige unge og andre eksterne samarbejdspartnere. Teatret involverer de unge så meget som muligt i egenproduktionerne.

4.2 Forestillinger

Evaluatør har haft mulighed for at se 3 egenproduktioner. De to på teatret, den tredje på turné i Folketeatrets regi med det originale cast.

Larm i Kulissen (egenproduktion) – set på Vendsyssel Teater den 22.4.2015

Michael Frayns afholdte farce fra 1982 har i England og USA næsten opnået klassikerstatus inden for sin genre: Teater i teatret/farce i farcen. Også i Tyskland har farcen fået et comeback, så ideen om at sætte Frayn på repertoiret virker indlysende på et teater som Vendsyssel Teater, der har det som sin vision at vise mainstream med kant.

Første akt er en generalprøve på komedien *Klædt af til skindet*. Anden akt foregår bag scenen til en af de senere opførelser. Tredje akt er turnéens sidste opførelse, som naturligvis ikke går efter planen. I modsætning til den københavnske forestilling, som havde premiere 2 måneder før den nordjyske opsætning, har instruktøren Morten Hovman valgt ikke at bearbejde stykket og opfører det i stedet tro mod originalteksten, bl.a. med de engelske navne og referencer intakte. Scenografien er ligeså uden forsøg på tolkning eller kant holdt i en 1:1 gengivelse med de scenografisk vigtige mange døre. Settingen er i 1950'ers stil med ekspressive kostumer. Rammen er teater med teater på. En bagvendt stillen spørgsmål til, hvad er ægte, og hvad er 'det virkelige liv'. Der er otte medvirkende, som alle spiller to roller: hhv. skuespiller og den rolle, skuespilleren spiller.

Når der satses på en klassisk opførelse af en farce, er timing og kunstnerisk håndværk afgørende. Den aften, evaluatør så forestillingen, var der desværre en generel mangel på timing og legende overskud. Opførelsen bar præg af metaltræthed, og skuespillerne havde ikke meget at hente i instruktion eller scenografi. Frayn bygger på en tradition af absurdisme og Feydeau's franske farcer og kan i vellykket fald handle om livets absurditet eller måske nærmere den mening, vi prøver at tilskrive livets meningsløshed. Med en næsten ufortolket instruktion og scenografi formåede ingen af de otte medvirkende at folde hele paletten af de to roller, alle spillede, ud. Skuespillet blev fermt leveret i samme kadence. Det *kunne* være en pointe i sig selv, men pointen blev desværre ikke hentet hjem.

Parasitterne (egenproduktion) – set i Albertslund Musikteater den 30.9.2015 – Folketeater turné

Soyas klassiker handler om familien Gruesens småborgerlige grådighed og udnyttelse af andre mennesker under dække af at være helt almindelige mennesker. Vendsyssel Teater har valgt at opdatere deres version til 2015. Scenografien tenderer dog folkestue anno 1950'erne – en art vrangvendt Matador – hvor de grådige snyltere udstilles. Selvom forestillingen er ført op til dagens Danmark og *Villa Vennely et eller andet sted i Vendsyssel*, er det kun Gruesens nordjyske accent og Dagmars hang til bandeord, der vidner om en decideret bearbejdning af teksten. Iscenesættelsen er ligeså tro mod originalmanuskriptet. Pensionatet er stadig et pensionat med morgenmad og kaffe, selvom det nok er de færreste i Vendsyssel eller andre steder i landet, der nu til dags driver pensionat med evighedsstudenter og enlige rige hjemvendte amerikanerinder. Symbolikken er ikke til at misforstå fra Soyas side, da studenten Johannes pludselig skifter interesse og begynder at studere parasitter og pædagogisk drager paralleller til Gruesen, så alle – både publikum og

kæresten Gudrun – er med. Instruktionen følger også her lydigt originalen. Ingen undertekst er usagt. Instruktion, scenografi og skuespil vægter folkekomedien i Soyas skuespil, og dermed bliver pointerne banket ind med et ”tøhø” over den selvcentrerede patriark, der i al sin grusomhed er lige til at grine af. Hans Holtegård blev nomineret til en Reumert for rollen som Gruesen og er også det altdominerende og velsmurte omdrejningspunkt på scenen. På den bekostning tabes Olines tiltagende tosserier på gulvet. Hendes drømme og forudansels vægtfylde, som kan være poetiske og kommenterende undertekster til plottet, bliver iscenesat som fjollerier og mister derved betydning. Det får også konsekvenser for slutningen, som i evaluators øjne ikke bæres hjem. Da den undertrykte Oline til sidst tager sagen i egen hånd og dræber sin manipulator af en mand, virker det forceret og næsten lige til at grine af – den lille tosse. Ærgerligt.

Fly me to the moon (egenproduktion) – set på Vendsyssel teater den 8.10. 2015

Manuskriptet er skrevet af den irske dramatiker Marie Jones i 2012. Forestillingen havde urpremiere i Danmark på Vendsyssel Teater.

Fly me to the moon er en samtidskomedie om hjemmehjælperne Belinda og Jeanette. De passer en gammel ensom mand – Svend Åge – der fra begyndelsen befinder sig død ude på toilettet. Belinda er den første til at få ideen om, at de kan hæve Svend Åges pension og dele i porten. Ingen vil opdage det. Derfra eskaleres den lille grådighed til ubærlige højder og ender efter anden akt i flammer.

Marie Jones har skrevet på en social indignation over samfundets mindst respekterede og lavest lønnede. Manuskriptet er rå og usentimentalt, og grebet er en klassisk dramaturgisk nedadgående kurve, hvor de to karakterer skiftes til at være manipulerende og samvittighedsnagede. Der udspiller sig en sand deroute – over 7.079 kroner – til deling. Beløbets størrelse siger både noget om socialklassens ringe status og den indignerede tone.

Instruktionens greb er overvejende komediens med manuskriptets indlagte klip til den efterfølgende rettergang og timet i en virkelighedstro scenografi. Der arbejdes fint med lyd-kulisse og et flot medfortællende skyggespil med den døde Svend Åge på toilettet. Dette gysertræk formåede endda at tage pusten fra et par stykker blandt publikum. Ret godt gået. Instruktionen har indlagt små symbolske vink med en vognstang, når de to hjemmehjælpere får travlt med at spritte hænder af, og når de næsten ikke kan nå de fristende pengesedler, der ligger lige foran dem pga. en ’pludselig’ lammelse i kroppen. Desperationen iscenesættes ligeledes fysisk, så de to kvinder råber, løber og er i fysisk karambolage. Skuespillerne Helle Dolleris og Kirstine Hedrup tegner to fine figurer, der som et klassisk ”Fy og Bi”-par har potentiale til at vælte salen omkuld hele vejen ned ad bakke. Begge skuespillere mestrer også inderligheden, og vi får den i glimt i slutningen af anden akt. Både instruktion, skuespil og scenografi er gedigen og professionel. Marie Jones’ stykke løftes imidlertid ikke til nye højder, men spørgsmålet er, om manuskriptet har musklerne til det. Der er begået en fin oversættelse og nordjysk adaptation af Robin Haslund Buch.

Sæson 2013/14 og 2014/15 har budt på 1 stk. nyskreven dansk dramatik (Varmestuen). Forestillingen er en samproduktion med Teater Tilsammans med manuskriptet af Anna Bro og havde året inden vundet en Reumert og spillet for fulde huse på Husets Teater i København.

4.3 Vurdering af den kunstneriske aktivitet

Det er evaluators vurdering, at Vendsyssel Teater lever op til egnsteateraftalen og målene for aftaleperioden vedrørende egnsteateraktiviteter. På baggrund af det samlede materiale og analyse af tre egenproduktioner vurderes det, at der leveres professionel scenekunst og en række øvrige scenekunstudviklende aktiviteter.

Teatrets kunstneriske profil er 'mainstream med kant', og intentionen er at veksle mellem publikumshit/klassikere og mere eksperimenterende forestillinger. Samtidig er intentionen at tilføje kant til mainstreamforestillinger. Af nyere dramatik er der hentet manuskripter fra dramatikere som tyske Rebekka Kricheldorf, irske Marie Jones og amerikanske Glen Berger. Intentionen om at præsentere ny dansk dramatik har udmøntet sig i manuskripter fra bl.a. Niels Hausgaard, Suzanne Brøgger, Vivian Nielsen og Lærke Sanderhoff, samt teatrets egne Jørgen Bing og Hanne Laursen, der skrev børneforestillingen *Økogøjserne*. Af de egenproduktioner, der har været opført i sæsonerne 2012/13, 2013/14 og 2014/15 er det kun ovennævnte børneforestilling, der er nyskrevet dansk dramatik. Der er imidlertid i skrivende stund tre nyskrevne danske manuskripter under udarbejdelse.

Samlet set er konklusionen, at programlægning af repertoire er velovervejet og målrettet et lokalt publikum. Der satses på klassikere og sikre hit blandet med importeret eller nyskrevet dramatik. Intentionen om at tilføre værkerne kant slår imidlertid ikke igennem i de forestillinger, evaluator har set. Stykkerne er velproducerede, men kanten synes at fortabe sig. Instruktører og scenografer træffer sikre valg og leverer pænt og ofte forudsigeligt teater, hvor safe play og købmandskab får lov at fylde mere end kunstnerisk kant. Forestillingerne er således drevet af en professionel kunnen, som for ofte overstyrer skullen og villen.

Det er imidlertid evaluators vurdering, at der er potentiale til større kunstnerisk spillerum og udvikling. Teatret råder over et kompetent dramaturgiat, som det anbefales at inddrage i højere grad, end tilfældet er i dag. Derudover – eller som erstatning for dramaturgiatet – anbefaler evaluator, at teatret prioriterer ansættelsen af en produktionsdramaturg, som kan sparre med direktøren og den kunstneriske leder på repertoireplanlægningen og samtidig kan medvirke til at sikre kant i de kunstneriske processer; lige fra manuskriptudvikling med dramatikere til sparring i prøvelokalet med instruktør og scenograf. En fastansat dramaturg kan desuden udvikle og realisere teatrets vision om at tilbyde dramatikundervisning til 4.-5. klasser. Endelig vil en dramaturg sammen med direktøren og den kunstneriske leder kunne udvikle og fastlægge den kunstneriske vision og profil for teatret fra 2018, hvor Peter Schrøder har meddelt, at han stopper. Med en skærpet indsats på at få 'kanten' tilbage er det ligeledes evaluators vurdering, at det vil generere et større og mere varieret publikum.

Aktuelt udvikles der på ungeområdet, ligesom der satses på ny dansk dramatik i næste sæson. Desuden arbejdes der på at bringe ungdomsteatret 12A mere i spil sammen med det programlagte repertoire, hvilket virker som en interessant måde at tænke de unge ind på.

5 FORANKRING OG SYNLIGHED

5.1 Lokal forankring og samarbejde

Hjørring kommune har en mangfoldig kultur med både turnéteater, revyer, museer, rigt foreningsliv og et nyskabende bibliotek. Kulturlivet er en prioriteret og vigtig del af kommunens bosætningsstrategi. Borgere i Hjørring har samme karakteristisk og kulturelle adfærd som borgerne i landets største byer – som én blandt meget få kommuner⁴.

Hjørring og Frederikshavn kommuner samarbejder om en *Kulturalliance Frederikshavn-Hjørring*, hvor Hjørring støtter op omkring Frederikshavns musikliv, og Frederikshavn støtter op om Hjørrings teaterliv. Der udveksles på tværs af kommunegrænser, ligesom der er en god dialog mellem fagudvalgene i de to kommuner, hvor politikerne mindst en gang om året holder fælles møde og drøfter samarbejdsmuligheder, projekter mv.

Kommunens kulturpolitikere bekræfter, at Vendsyssel Teater spiller en samlende og identitetsskabende rolle i kommunen og i Vendsyssels kulturliv, og at både Lars Sennels og Peter Schrøder indfrier kommunens forventninger. Teatret er opsøgende og samarbejdsorienteret. Både direktør og kunstnerisk leder tager initiativ til og deltager aktivt i lokale sammenhænge. Teatret stiller op og byder aktivt ind på de af kommunen arrangerede tværinstitutionelle kulturmøder. Teaterdirektør Lars Sennels stiller desuden op i en række lokale sammenhænge og er – ligesom Peter Schrøder – kendt i bybilledet. Teatret er som nævnt aktivt i en række tværinstitutionelle og -kulturelle sammenhænge, ligesom samarbejdsprojekter med skoler og uddannelsesinstitutioner er ret så omfattende. Omvendt nyder teatret stor lokal opbakning og er en væsentlig del af både Hjørring og Vendsyssels branding. Man søger fremdrift og løsninger, og der er stor respekt og tillid fra begge sider. Tydeligst ses det ved, at Vendsyssel Teater står over for at flytte ind i et nybygget teater- og oplevelseshus til 177 mio. kr. i 2016. Det nye teater- og oplevelseshus og Vendsyssel Teater er en del af kommunens Plan- og udviklingsstrategi (PLUS15) og en væsentlig del af den langsigtede strategi for kommunen.

Dertil kommer forestillingernes lokale præg. Flere af de personer, evaluator har interviewet, fremhævede teatrets evne til at gøre forestillingerne lokale – adapte dem til lokalmiljøet og dermed tale til publikum i øjenhøjde. Teatret fremhæves desuden for evnen til at inkludere også lidt skæve eksistenser i de forskellige arbejdsopgaver.

Med det nye teater- og oplevelseshus, som indvies i 2016, får kommunen et kulturelt fyrtårn. Forventningen er, at det skal vise vejen for såvel hele det kulturelle som det frivillige område.

⁴ Kilde: PLUS15, Hjørring Kommunes Plan- og udviklingsstrategi.

5.2 Kommunikation og synlighed

Vendsyssel Teater er i sig selv et stærkt og konsolideret brand takket være dets historie og 2-3 skuespillere, der i sin tid initierede det hele, og som stadig er en del af teatrets dna.

En fuldtidsmedarbejder varetager kommunikation og markedsføring. Teatrets forretningsstrategi er den røde tråd i salg- og markedsføringsarbejdet, hvor der laves en professionel indsats. Der er ikke lavet publikumsundersøgelse eller -udvikling, men ledelsen har en klar opfattelse af, at kernepublikummet er kvinder +55. Ledelsen har imidlertid stort fokus på de unge, og med tiltag som 12A og Talentuddannelsen er der nye toner på vej.

I maj måned sendes sæsonkatalog ud til alle 'vore gode kunder' med tilbud om at 'springe køen over'. Få dage efter husstandsomdeles kataloget til 75.000 husstande. Sæsonkataloget er en appetitlig tryksag på 36 sider, som i journalistisk magasinformat giver et nuanceret indblik i teatret, repertoiret og de mange øvrige tiltag i den kommende sæson. Der er gjort plads til skuespilportrætter, ligesom alle medvirkende og ansatte på teatret præsenteres. Samtidig fortælles der om det nye teater- og oplevelseshus, der er i gang med at blive opført. I september sendes der juletilbud ud til virksomhedsejere med tilbud om at afholde julefrokost på teatret, inkl. mad og forestilling. Ved hver premiere laves der markedsføring i butikker i både Hjørring og Frederikshavn.

Via de mange erhvervssamarbejder skaber teatret også synlighed omkring sine aktiviteter på kommunens mange arbejdspladser. F.eks. har et samarbejde med den lokale bilforhandler, Rørbæk Biler, initieret en helt ny publikumsgruppe af mænd +40, idet virksomheden som en del af samarbejdet modtager billetter til forestillingerne.

Teatret har en velfungerende og opdateret hjemmeside og en aktiv Facebookside med 1.650 followers. Ungdomsteatret 12A har ligeledes egen Facebookside med 660 followers. Både teatret og 12A er aktive på YouTube.

Som de fleste andre egnsteatre lider teatret under manglende anmeldelser fra de store landsdækkende medier. Trods flere Reumert-nomineringer er der stadig meget langt til Hjørring. Teatret arbejder på at lave et fælles fremstød sammen med de aalborgensiske teatre, hvor man inviterer anmeldere og Reumert-udvalg på en pakkerejse til det nordjyske med betalt ophold.

5.3 Vurdering af forankring og synlighed

Den lokale forankring er meget stærk. Teatret er en yderst aktiv spiller i kommunen og tager sin rolle seriøst. Vendsyssel Teater nyder stor respekt fra både kommunalt og politisk hold, og samarbejdet virker solidt og med gensidig respekt og tillid.

Med det nye teater- og oplevelseshus følger også nye forventninger. Der er fra kommunens side et ønske om, at der ud over scenekunst kan opstå et mere spontant kulturliv – evt. med en kortere produktionstid. Der arbejdes i skrivende stund med en fordeling i det nye teater- og oplevelseshus, hvor Vendsyssel Teater udgør cirka 60 % af det nye teater. Resten skal udgøre oplevelseshuset. Vendsyssel Teater skal stå for driften af hele huset og udleje i det omfang, det kan lade sig gøre. Derudover bliver det teatrets opgave at lave alternative arrangementer. Med teatrets kompetente ledelse burde det være muligt at imødekomme kommunens forventninger. Evaluator vurderer imidlertid, at det er ganske afgørende, at Vendsyssel Teater får bevægelsesfrihed og mulighed for at bevare sin teaterintegritet og få ejerskab til de aktuelle teaterlokaler, således at teatret kan fortsætte og udvikle den kunstneriske linje, der er lagt, i samspil med de nye tiltag. Den pågående forventningsafstemning mellem kommune og teater (november 2015) vidner om, at også her er både teater og kommune på forkant med at sikre et godt fremtidigt samarbejde.

Teatret leverer gennemført salgs- og marketingarbejde og har styr på alt fra sociale medier til erhvervssamarbejder, traditionel markedsføring og kunderelationer. Det er professionelt kommunikationsarbejde, der når bredt ud. Der er imidlertid et hængeparti på publikumsudvikling. Dette kan ses i sammenhæng med, at den kunstneriske linje glidende er blevet mere mainstream end kant. Evaluator anbefaler, at der arbejdes strategisk på at kortlægge publikum – både de, der kommer i teatret, og de, der måske har valgt teatret fra. Undersøgelsen bør også omfatte Frederikshavn.

Som en del af dette og som en naturlig fortsættelse af det gode arbejde med de unge i teatret, anbefaler evaluator ydermere, at der sikres ret og råderum til projekter som 12A for derved at sikre det unge publikum, samtidig med der skabes rammer for et ungdomsfællesskab omkring og i det nye teater- og oplevelseshus.

6 METODE – DATAINDSAMLING

Evalueringen er gennemført over fire faser ud fra følgende fremgangsmåde:

Metoder og interessenter

Desk research

- Desk research, herunder vedtægter, egnsteateraftale, teatrets selvevaluering, årsrapporter, presseklip mv.
- Analyser af det kvantitative materiale, indsamlet og bearbejdet af Kulturstyrelsen
- Indledende møde med Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst

Interviews

- Interviews med teatrets ledere og bestyrelsesformand
- Interviews med Hjørring Kommunes kulturudvalgsformand og plan- og udviklingschef
- Gruppeinterview med ledende repræsentanter for teatret, bestyrelsen og de to kommuner

Forestillinger og andre aktiviteter

- Set teatrets egenproduktioner *Larm i kulissen*, *Parasitterne* og *Fly me to the moon*

Afreportering

- Udarbejdet nærværende rapport
 - Præsenteret rapporten for Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst
-

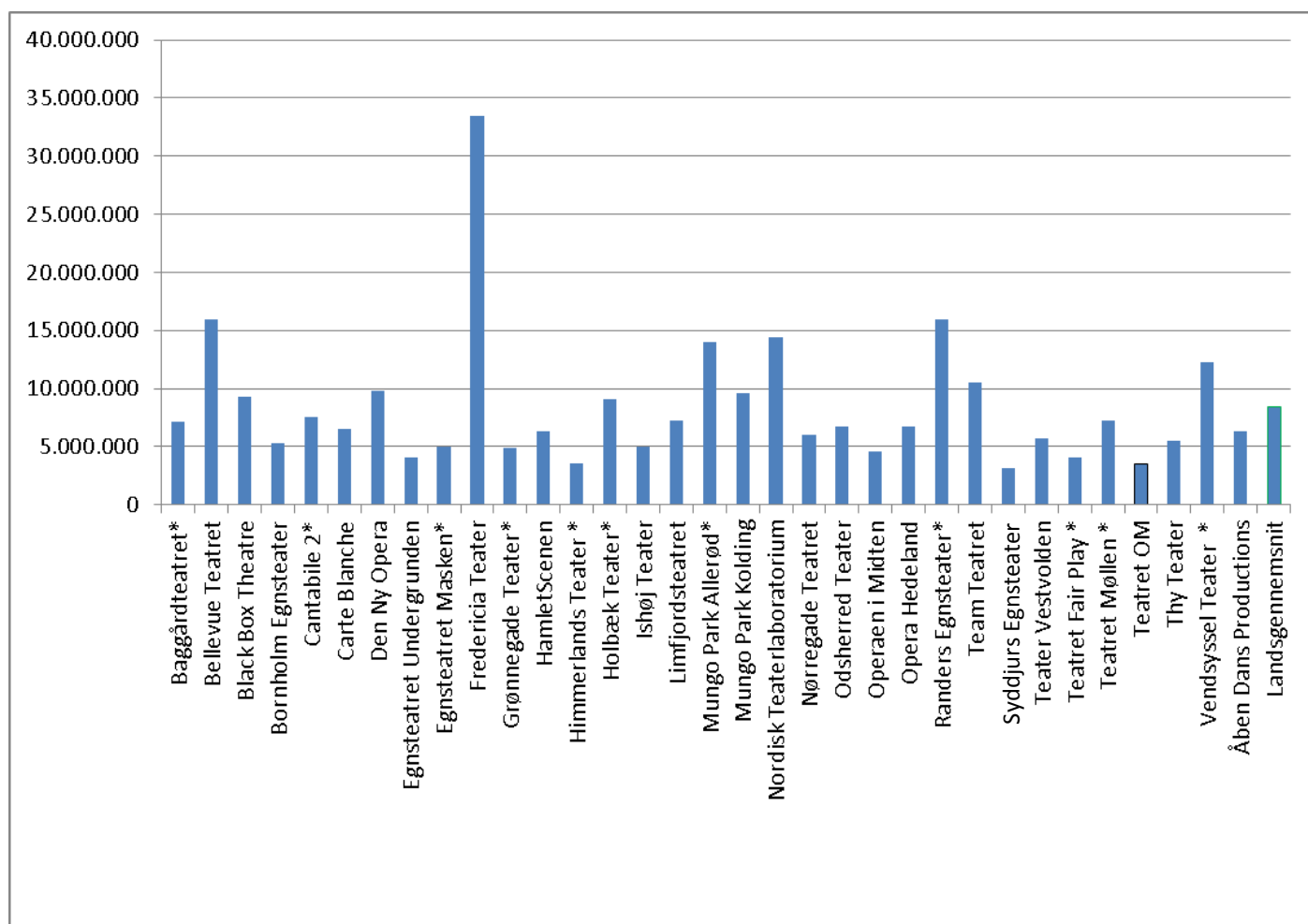
Det metodiske greb, der ligger til grund for at evaluere den kunstneriske aktivitet, er Ønskekvistmodellen. Ønskekvistmodellen er udviklet af forskere fra Aarhus Universitet⁵. Den udgør en enkel model for, hvordan man – på struktureret vis – kan diskutere og vurdere kvalitet i den performative kunst. Ønskekvistmodellen skitserer kunstnerisk kvalitet som en kombination af Villen, Kunnen og Skullen, forstået som Engagement, Evner og Nødvendighed.

⁵ Ønskekvistmodellen: Kunstnerisk kvalitet i performativ kunst, Klim 2003 samt Ønskekvisten: En håndbog i evaluering af teater, dans og musik, Klim 2005, begge Jørn Langsted, Karen Hannah og Charlotte Rørdam Larsen, Aarhus Universitet.

BILAG 1: ALLE EGNSTEATRES SAMLEDE OMSÆTNING I 2013

Figur udarbejdet på baggrund af tal fra godkendte regnskaber for 2013.

For teatre mærket med * er tal fra regnskaber perioden 1-7-2013 til 31-6 2014.

BILAG 2: EGNSTEATRES OMSÆTNING – 2013, OFFENTLIGT DRIFTSTILSKUD OG ØVRIGE INDTÆGTER

Figur udarbejdet på baggrund af tal fra godkendte regnskaber for 2013.

For teatre mærket med * er tal fra regnskaber perioden 1-7-2013 til 31-6 2014.

